

• VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES •

2022

JAARVERSLAG

Woord vooraf

DE VEERKRACHT VAN DE TUINBOUW

Laten we even terugkijken op eind 2021. De coronapandemie leek eindelijk voorbij. Door de snelle ontwikkeling van vaccins en een hoge vaccinatiegraad, loerde 'het oude normaal' al om het hoekje. Geen anderhalve meters meer, geen mondkapjes, geen coronapassen. Het leven kon terug op volle kracht vooruit. Althans dat hoopten we.

Tot die noodlottige 24 februari 2022. Na bijna 80 jaar, startte er opnieuw een oorlog op het Europese vasteland. Met overweldigende en ingrijpende gevolgen voor heel wat Europeanen.

Vorige crisissen zinderden nog na, toen de tuinbouw in 2022 opnieuw te kampen kreeg met zware uitdagingen. Dan pas zien we weer hoe sterk de weerbaarheid van onze sector is.

Het allereerste zichtbare gevolg was het stabiliseren van de omzet van onze leden. Na twee jaar van zeer sterke omzetgroei (+9% in 2020 en +4% in 2021) daalde de omzet van onze leden in 2022 met ongeveer 1% tot 1,107 miljard euro. Oorzaken zijn de gedaalde aanvoer van producten ten gevolge van de gestegen energieprijzen en de verstoring van de Europese markten voor groenten en fruit. Ook de prijs van basisgoederen steeg spectaculair door politieke conflicten, en de daaruit voortvloeiende wereldwijde grondstoffenschaarste.

Bovendien vormden de stijgende kosten voor energie, verpakkingen, transport, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en lonen een ernstige bedreiging voor de rendabiliteit van de bedrijven in de volledige groente- en fruitsector. Hierbij stellen we met een wrang gevoel vast dat de tuinders opnieuw de rekening van dergelijke conflicten voorgeschoteld krijgen.

We geloven sterk in een algemene Europese politiek met een gemeenschappelijk landbouwbeleid. In 2022 werd het Strategisch Plan goedgekeurd door de EU waarin Vlaanderen haar ambities voor het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) concreet voorstelt. De Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) vormt een cruciaal thema in het Vlaams strategisch plan. Onze leden willen graag meewerken aan de verdere uitbouw van de nieuwe GMO. Al wordt dat door de hoge doelstellingen voor de inbreng van milieumaatregelen en ondersteuning van onderzoek & ontwikkeling bijzonder pittig.

De hoge politieke klimaat- en milieumambities creëren enerzijds kansen voor de groente- en fruitsector, die in het nieuwe GLB als toonaangevende sector beschouwd wordt. Anderzijds daagt de EU ons ook uit om in de toekomst nog duurzamer te worden. Denk hierbij aan het reduceren van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en plastic verpakkingen. We gaan die uitdaging graag aan op voorwaarde dat de transitie eerlijk, betaalbaar en realistisch is.

2022 was opnieuw een onstabiel jaar. Met grote onzekerheid over de evolutie van de kostprijs, de beschikbaarheid van grondstoffen, twijfel over de afzet van onze producten door de verstoorde wereldhandel en tenslotte ook door het geaarsel op vlak van politieke besluitvorming.

De discussie in verband met het nieuwe MAP7, de implementatie van een nieuwe richtlijn inzake het gebruik van plastic verpakkingen en de dreigende verdwijning van noodzakelijke gewasbeschermingsmiddelen, maken de betrokkenen onzeker en moedeloos. Het is en blijft onze opdracht om, als koepelorganisatie, de belangen van onze leden en de tuinbouwsector collectief te blijven verdedigen.

De centrale kenmerken van onze leden- producentenorganisaties zijn:

Ze organiseren telers om samen zaken te doen zodat de tuinders sterker worden in de keten.

Ze staan sterk om de uitdagingen voor de telers en de sector op een adequate manier aan te kunnen.

Ze dragen zorg voor de telers en hun omgeving.

Ze staan borg voor kwaliteit, voedselveiligheid, transparantie in de markt en betrouwbaarheid.

Ze willen impact op het beleid.

Daarom zijn en blijven we actief aanwezig op het nationale én internationale toneel en bouwen we mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader. We zijn er immers rotsvast van overtuigd dat duurzame ontwikkeling enkel kan slagen als er een goed evenwicht is tussen economische, ecologische en sociale duurzaamheid. Het doet ons deugd dat we voor deze inspanningen waardering krijgen op Europees niveau.

Of om het te zeggen met Boer Wortel van Felix Timmermans, "Ik ben maar een arme boer en ik heb al veel miserie gehad, toch is het boerenleven het mooiste leven dat er bestaat".

Rita Demaré
Voorzitter

Luc Vanoirbeek
Algemeen secretaris

Over het VBT

Het VBT

p. 6

Organisatie

p. 14

Leden

p. 16

Aanvoer &
omzet 2022

p. 18

Hoofdpunten 2022

Coöperatie is ...

p. 28

Polycrisis bedreigt Europese
land- en tuinbouw

p. 30

Europees Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid en GMO

p. 32

Witloofbiënnale 2022,
een bijzonder gesmaakt event

p. 34

Het VBT

Het Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties, kortweg het VBT, is een vzw die de belangen behartigt van de afzetcoöperaties groenten en fruit.

HET VERBOND

Het VBT is een verbond, dat mensen en organisaties verbindt. Elke dag opnieuw slaat het bruggen tussen de leden onderling, maar ook naar de bredere samenleving. We kijken met een open blik naar de wereld, want jezelf isoleren is niet meer van deze tijd. We zijn eerlijk en correct in onze vertegenwoordigingen, en betrouwbaar in onze politieke contacten. Het VBT wil een sterk verbond zijn voor de producentenorganisaties en hun leden-coöperanten in de groente- en fruitsector.

We volgen zowel de politieke, wetenschappelijke als maatschappelijke evoluties op de voet. Een van onze belangrijkste uitdagingen? Bedreigingen voor de leden omzetten in kansen, op elk moment. De twee cruciale factoren hierbij: de juiste kennis en de ontwikkeling van een maatschappelijk draagvlak.

Kennis en inzicht zijn onmisbaar in de snel veranderende samenleving. Het VBT wil met haar jarenlange kennis, ervaring en inzichten de coöperatieve groente- en fruitsector optimaal laten functioneren, maar ook het nationale en internationale maatschappelijke en politieke debat ondersteunen. Als verbond moet het VBT blijvend aandacht besteden aan een maatschappelijk draagvlak voor haar aanpak. We gaan het debat aan met de diverse – en vaak nieuwe – spelers in de samenleving, geven hen op die manier inzicht in onze werkwijze en dwingen ook respect af voor wat we doen.

SAMEN STERKER

Bij de producentencoöperaties – de VBT-leden – staat samenwerking centraal, zowel binnen het VBT als sectororganisatie, als binnen de individuele producentencoöperaties zelf. Samen is de draagkracht groter, samen kunnen we meer aan.

Als sectororganisatie zet het VBT collectieve acties op touw. Daarbij vragen we ons voortdurend af hoe we samen zo efficiënt mogelijk vooruit kunnen gaan.

HET VBT

- vertegenwoordigt en behartigt, zowel op nationaal als op internationaal vlak, de belangen van de Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit
- werkt daar waar nodig samen met andere organisaties, federaties en betrokken stakeholders
- biedt haar leden een platform aan voor overleg en uitwisseling
- verstrekt sectorrelevante informatie aan haar leden en treedt in welbepaalde domeinen op als dienstverlener

VERTEGENWOORDIGING

Als sectororganisatie vertegenwoordigt het VBT haar leden in tal van organisaties in binnen- en buitenland. Het gaat in overleg met relevante partijen, duidt gezamenlijke standpunten en verdedigt de belangen van haar leden bij:

Het directoraat-generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling (DG AGRI) van de Europese Commissie

de Civil dialogue group (CDG) on Horticulture, Olives and Spirits

de Working Group on Apples & Pears, Expert Group on Apples & Pears, Forecast Group on Apples & Pears

de Working Group on Tomatoes, Expert Group on Tomatoes, Forecast Group on Tomatoes

Het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid

de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

de Werkgroepen Oogstramingen

de Werkgroepen Gewasbescherming Kleine Teelten

de Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij

de Sectorgroepen Integrated Pest Management (IPM)

De federale overheidsdiensten

het Raadgevend Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)

de Taskforce Export Agrifood onder leiding van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken

de Adviesraad en het Plantenfonds van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD Volksgezondheid)

Onderzoek

het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

Optiflux

Promotie

het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

De kwaliteitssystemen

GLOBALG.A.P.

Qualität und Sicherheit (QS)

Vegaplan

De agro-voedingsketen

het Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)

Comeos

het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

Verder in het binnenland

GS1 Belgilux

het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)

de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

Internationaal

Copa-Cogeca – de Working Group Fruit & Vegetables

Freshfel Europe

de World Apple and Pear Association (WAPA)

DIENSTVERLENING

Als sectororganisatie staat het VBT ten dienste van de aangesloten leden. Onze dienstverlening omvat een ruime waaier aan activiteiten.

Datamanagement

Door middel van databeheer informeert het VBT diverse partijen over de marktontwikkelingen in de groente- en fruitsector. De VBT-database wordt door de leden dagelijks aangevuld met verkoopvolumes en marktprijzen. In de werkgroepen Oogstramingen Fruit en Oogstramingen Groenten van de Vlaamse overheid geeft het VBT jaarlijks een overzicht van productiearealen en -volumes en maandelijks een overzicht van hardfruitvoorraden. Internationale data worden uitgewisseld binnen de World Apple and Pear Association (WAPA). Het VBT stelt de informatie in eerste instantie ter beschikking van de leden-producentenorganisaties en de aangesloten producenten. Er worden ook regelmatig bijdragen geleverd aan de Vlaamse overheid en in de pers – in de publicaties Boer&Tuinder, Fruit en Proeftuinnieuws.

Administratief beheer verkoop

Het VBT staat in voor het administratief beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopstelsel. Dankzij de simultaanverkoop kunnen op de onderling elektronisch verbonden veilingen dezelfde producten gelijktijdig verkocht worden en met het thuiskoopstelsel kunnen kopers aankopen vanop afstand. Het VBT beheert een bestand van kopers die uniek geïdentificeerd zijn bij alle aangesloten veilingen. Het VBT is aangesloten bij GS1 Belgilux en beheert voor de leden GTIN-codes voor verpakte groenten en fruit, samengesteld volgens de GS1-standaarden. Via de My Product Manager tool van GS1 wordt de verpakkingsinformatie elektronisch ter beschikking gesteld van retailers en consumenten.

Onderzoeksprojecten

Het VBT is betrokken bij tal van onderzoeksprojecten. In 1997 richtte het VBT samen met de KU Leuven het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT) op, een onderzoeksinstituut die zich focust op naoogsttechnologie. In 2021 was het VBT medeoprichter van Optiflux, een spin-off van KU Leuven, dat innovatieve methoden voor de bewaring van fruit ontwikkelt. Samen met haar leden is het VBT vertegenwoordigd in de gebruikersgroepen van een twintigtal landbouw (LA)-trajecten. De onderzoeksprojecten worden gesteund door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en door sectorfinanciering, voor een deel afkomstig van de producentenorganisaties.

Markttoegang derde landen

Exporteren is een must voor de economische duurzaamheid van de coöperatief georganiseerde groente- en fruitsector. Terwijl export naar lidstaten van de Europese Unie een traditie is, blijft het een uitdaging om markttoegang te krijgen en te behouden in derde landen. Via intern overleg met de leden en extern overleg met diverse organisaties volgt het VBT de ontwikkelingen in handels-, producttechnische en logistieke voorwaarden op om de afzet in derde landen te bevorderen. Het VBT overlegt actief met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAV), de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken en de Federale Overheidsdienst Economie. Daardoor krijgt het zicht op potentiële markttoegang in derde landen, kan het een gezamenlijk plan van aanpak opstellen en prinselijke/economische missies voorbereiden. Voor exportmarkten met specifieke producttechnische bepalingen – fytosanitaire of voedselveiligheidseisen – stelt het VBT sectorale technische dossiers en procedures met beheersmaatregelen op in nauwe samenwerking met de leden, Fresh Trade Belgium, de onderzoeksinstituten en de laboratoria. Zo krijgen groenten en fruit toegang tot nieuwe markten, mits de nodige goedkeuring van het FAV en/of de betrokken overheidsdiensten van de derde landen.

Midden 2022 ontving het FAWV de vraag vanuit India voor een inspectiebezoek van paprika en blauwe bes. Voor de overige producten achtte India de dossiers nog niet ver genoeg gevorderd om hen in het inspectiebezoek mee te nemen. De concrete invulling van het inspectiebezoek werkte het VBT uit in overleg met het FAWV. Gestart werd met een traditionele inleidende sessie. Hier werd de werking van het FAWV toegelicht door het agentschap zelf, een inleiding in de sector en sectorprocedures nam het VBT voor haar rekening. De delegatie bezocht Coöperatie Hoogstraten, de onderzoeksinstelling Proefcentrum Hoogstraten, BelOrta/ Borgloon en twee producenten. Tijdens de evaluatiesessie gaf de driekoppige Indische delegatie al informeel aan dat er afdoende beheersmaatregelen werden genomen conform de importeisen, maar dat er meer documenten nodig waren ter onderbouwing van het dossier, waarna de administratieve afhandeling in India zou volgen.

In 2022 bleef het VBT ook expliciet aandacht besteden aan de Brexit, waarbij het Verenigd Koninkrijk (VK) op 31 januari 2020 officieel de Europese Unie verliet. Tot eind 2020 volgde een transitieperiode waarin de handel onveranderd bleef, maar vanaf 2021 zijn er specifieke invoereisen van kracht. In mei 2022 nam het VBT deel aan de Belgische/prinselijke missie naar London. Het VBT blijft de relevante ontwikkelingen opvolgen – inclusief verschuivende deadlines voor de verscherpte invoerbepalingen van het VK – en haar leden hierover informeren. Zich accuraat voorbereiden blijft voor hen de belangrijkste boodschap.

Duurzaamheid

Met het collectief project Responsibly Fresh Goodness by nature zet het VBT, samen met de producentenorganisaties en producenten, de inspanningen richting duurzame ontwikkeling verder. In 2018 werd een bilan opgemaakt van zes jaar Responsibly Fresh. Een jaar later, in 2019 startte Responsibly Fresh Goodness by nature, het vernieuwde project van de coöperatieve groente- en fruitsector. In het rapport van 2021 werden de acties en maatregelen toegelicht die de producentenorganisaties en producenten uitvoerden – zie www.responsiblyfresh.eu.

In 2022 werkte het VBT op twee parallelle sporen verder rond duurzame ontwikkeling. Enerzijds evalueerde het voor Responsibly Fresh Goodness by nature hoe het collectieve project verder inhoud kon gegeven worden. Hierbij houden we rekening met onder andere maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen. Anderzijds is binnen de bestaande kwaliteitssystemen (Vegaplan, GLOBALG.A.P. en QS) blijvend aandacht gevraagd voor duurzaamheid. Het VBT werkte via vertegenwoordiging in deze kwaliteitssystemen aan het inbrengen en uitbouwen van haalbare duurzaamheidscriteria in deze standaarden. Verder neemt het VBT actief deel aan de Environmental Footprint coalition van Freshfel en aan de Werkagenda Circulaire Voedselketen, gecoördineerd door de Vlaamse overheid (Departement Landbouw en Visserij en OVAM).

Verpakkingen en afvalpreventie

Het VBT coördineert voor haar leden de wettelijke verplichtingen inzake afvalpreventie van verpakkingen. Het is aangesloten bij Fost Plus en Valipac en om de drie jaar stelt het een sectoraal preventieplan voor verpakkingsafval op. In 2022 heeft het VBT, in overleg met de leden, het plan 2022-2025 uitgewerkt en tijdig bij de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) ingediend, samen met de eidevaluatie van het 2019-2022 sectoraal plan.

De sector wordt steeds meer en op verschillende niveaus – regionaal, federaal, Europees – geconfronteerd met toenemende bepalingen betreffende verpakkingen voor groenten en fruit. Algemeen staan plastic verpakkingen onder druk en gaan de bepalingen in de richting van verkoop in bulk. Het VBT volgt de ontwikkelingen op de voet en overlegt hierover binnen diverse organisaties. De aandachtspunten van het VBT zijn voedselveiligheid, productkwaliteit, voedingsspaarzaamheid, logistiek en informatie voor marktpartners en consumenten. Ook vraagt het VBT aandacht voor een gelijk speelveld in Europa.

In 2022 bleef het VBT als ondersteunende partij meewerken aan het initiatief van de Vlaamse overheid Green Deal Anders Verpakt.

Sectoraal monitoringplan

Samen met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT) coördineert het VBT het sectoraal monitoringplan voor residuen van gewasbeschermingsmiddelen, contaminantenzware metalen en microbiologische contaminatie. De leden voeren de monitoring uit in het kader van extern gecontroleerde kwaliteitssystemen. Het VBT neemt samen met de betrokken leden en onderzoeksinstellingen deel aan een begeleidingscomité voor de opvolging van het Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV).

Organisatie

Als vereniging zonder winstoogmerk (vzw) geeft het VBT haar leden inspraak en zeggenschap via vertegenwoordigers in de algemene vergadering, de raad van bestuur en verschillende werkgroepen. In 2022 vond de algemene vergadering plaats op 24 mei en waren er traditiegetrouw ook zeven vergaderingen van de raad van bestuur, voorbereid binnen het bestuurscomité en gecoördineerd door de voorzitter en de algemeen secretaris. Specifieke dossiers worden met de leden behandeld in diverse werkgroepen. Het secretariaat, onder leiding van de algemeen secretaris, is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking.

Voorzitter

Rita Demaré

Ondervoorzitters

Dirk Bertels

Ludo Lousbergh

Dirk Van den Plas

Algemeen secretaris

Luc Vanoirbeek

Raad van bestuur

Philippe Appeltans

Guy Callebaut

Maarten De Moor

Chris Devroe

Koen De Wit

Hilde Dhuyvetter

Marc Grauwels

Patrick Groven

Ilse Hayen

Dirk Jans

Jan Mertens

Danny Raskin

Filip Vanaken

Hans Vanderhallen

“

WE ZIJN ER IMMERS
ROTSVAST VAN OVERTUIGD
DAT DUURZAME
ONTWIKKELING ENKEL
KAN SLAGEN ALS ER EEN
GOED EVENWICHT IS
TUSSEN ECONOMISCHE,
ECOLOGISCHE EN SOCIALE
DUURZAAMHEID.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

Vlnr. Rita Demaré Vz. VBT | Dirk Bertels
Vz. BelOrta | Dirk Van den Plas
Vz. Coöperatie Hoogstraten | Dirk Jans
Vz. LTV | Ludo Lousbergh Vz. BFV |
Luc Vanoirbeek Alg. Secretaris VBT

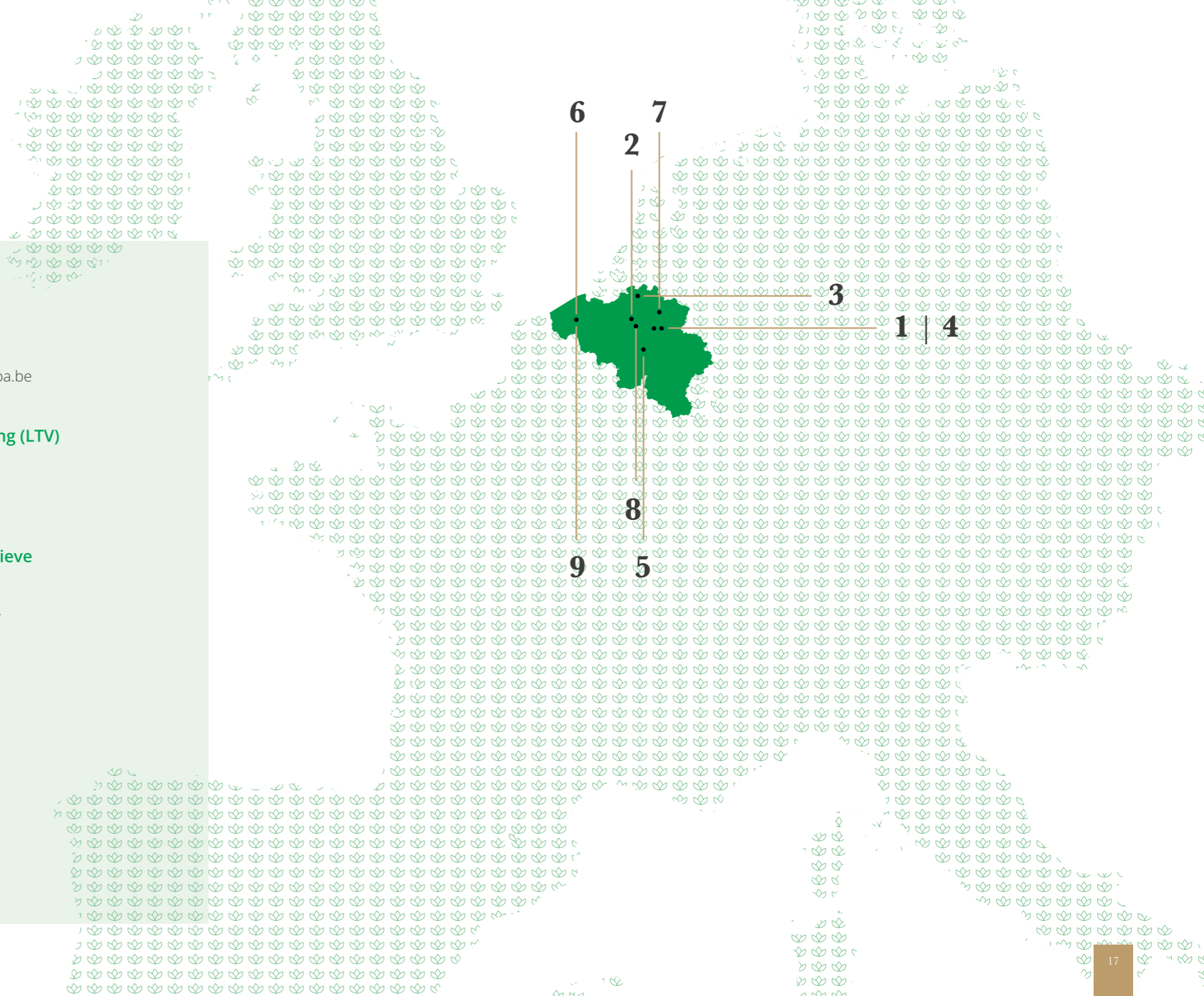

Leden

- 1 Belgische Fruitveiling (BFV)**
Ludo Lousbergh | Voorzitter
Marc Grauwels | Directeur
T 011 69 34 11 | info@bfv.be
www.bfv.be
- 2 BelOrta**
Dirk Bertels | Voorzitter
Philippe Appeltans | Directeur
T 015 55 11 11 | info@belorta.be
www.belorta.be
- 3 Coöperatie Hoogstraten**
Dirk Van den Plas | Voorzitter
Hans Vanderhallen | Directeur
T 03 340 02 11 | info@hoogstraten.eu
www.hoogstraten.eu
- 4 European Fruit Co-operation (EFC)**
Sjors Kruiper | Voorzitter
Ilse Hayen | Directeur
T 012 33 99 00 | info@efcfruit.com
www.efcfruit.com
- 5 Groupement des Producteurs Horticoles de Fruits et Légumes du Namurois**
Pascal Bolle | Voorzitter en afgevaardigd bestuurder
T 071 50 50 02 | info@crieedewepion.be
www.crieeauxfraises.be

- 6 Ingro**
Johan Vanneste | Voorzitter
Hilde Dhuyvetter | Directeur
T 051 26 01 10 | info@ingrocvba.be
www.ingrocvba.be
- 7 Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)**
Dirk Jans | Voorzitter
Michael Marx | Directeur
T 013 55 54 08 | info@ltv.be
www.ltv.be
- 8 Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (Lava)**
Didier Algoet | Voorzitter
Maarten De Moor | Directeur
T 016 20 00 80 | lava@lava.be
www.lava.be
- 9 REO Veiling**
Rita Demaré | Voorzitter
Filip Vanaken | Directeur
T 051 23 12 11 | info@reo.be
www.reo.be

Aanvoer & omzet 2022

De VBT-producentenorganisaties sluiten het jaar 2022 af met een gezamenlijke productomzet van ruim 1,1 miljard euro - ongeveer 1% minder dan in 2021.

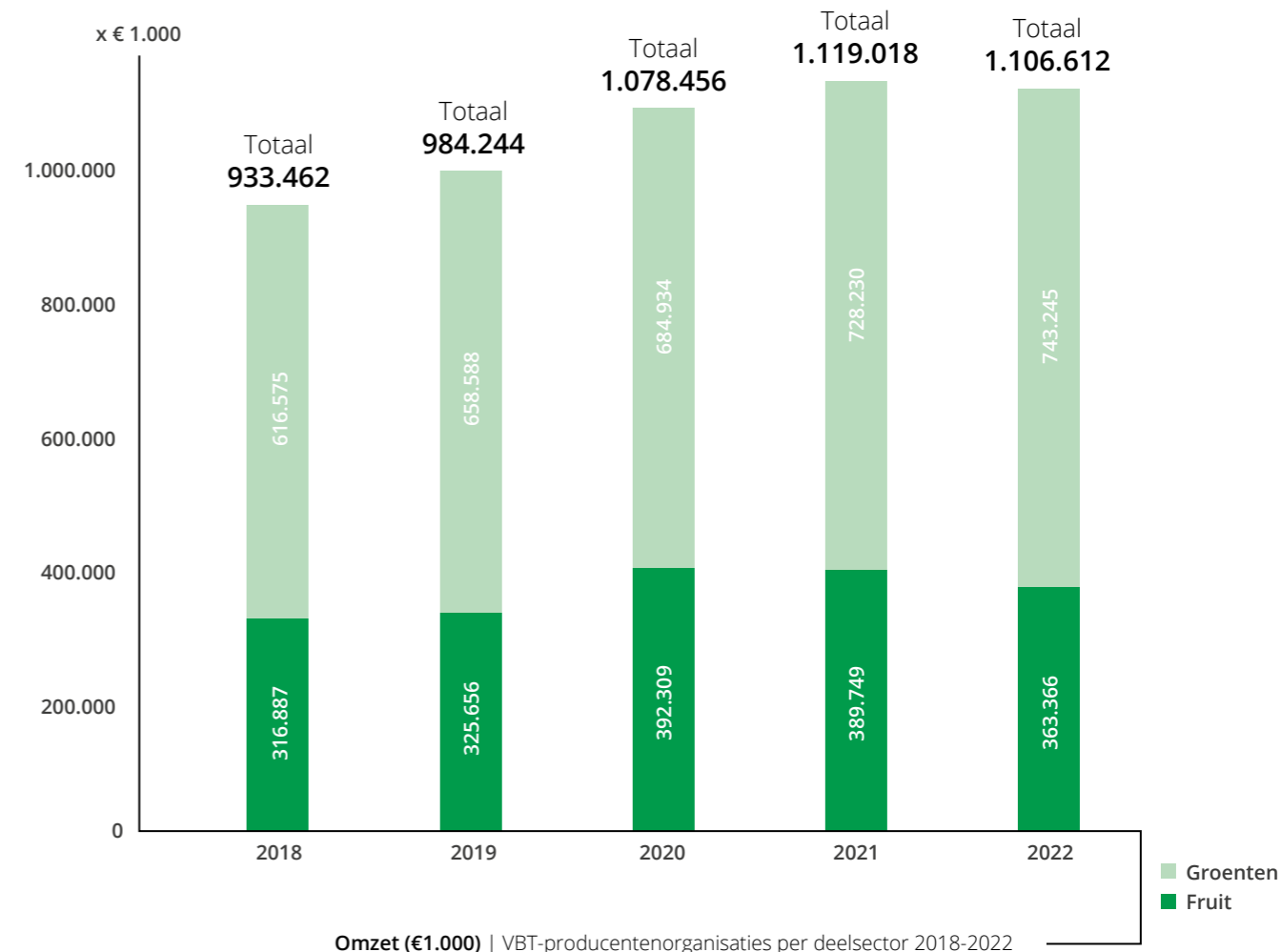
In 2022 daalde de aanvoer van de producentenorganisaties met 6% in vergelijking met 2021. De daling voor groenten (-6%) was vooral het gevolg van een lagere aanvoer van tomaten (-10 miljoen kg), komkommers (-18 miljoen stuks), prei (-3 miljoen kg) en kropsla (-3,6 miljoen stuks). De aanvoer van fruit lag 2% lager. Zowel aardbeien (-2% of -1 miljoen kg) als peren (-13% of -27 miljoen kg) werden minder aangevoerd in 2022. De aanvoer van appels lag daarentegen 20% hoger dan in het voorgaande jaar (+20 miljoen kg).

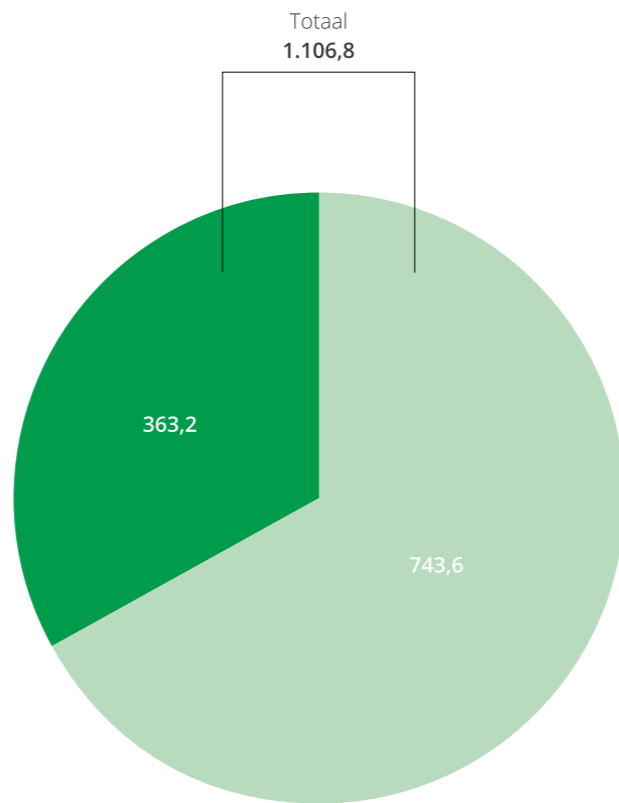
De omzet van groenten bedroeg 744 miljoen euro, deze van fruit 363 miljoen euro. Voor groenten is dat een stijging met 2% in vergelijking met 2021. De omzet fruit daalde met 7%. De verhouding tussen beide in de totale omzet van de VBT-producentenorganisaties blijft nagenoeg constant, nl. 67% groenten en 33% fruit.

De omzetstijging voor groenten werd in 2022 vooral beïnvloed door komkommers (+37% of +20 miljoen euro). Ook paprika (+12%) en tomaten (+3%) leverden een positieve bijdrage. Voor fruit kenden zowel aardbeien (-10%), peren (-6%), als appels (-15%) een lagere omzet in 2022 in vergelijking met 2021.

Het blijft belangrijk om aan te geven dat alle gezamenlijke statistieken en evaluaties verschillen verbergen tussen productiesystemen en producenten.

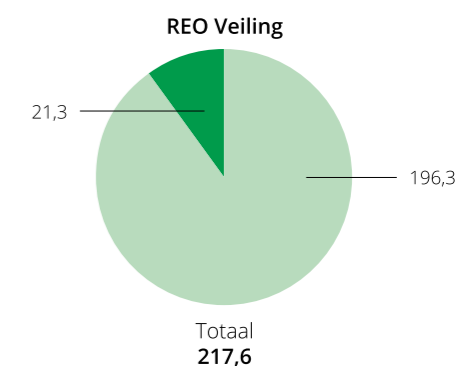
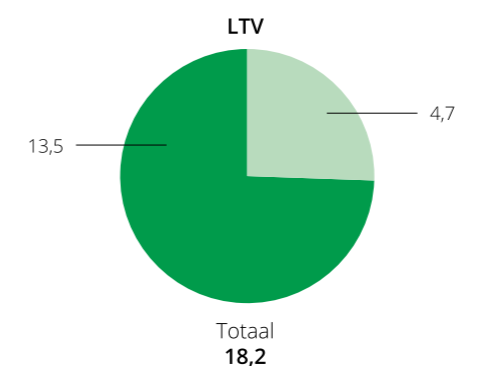
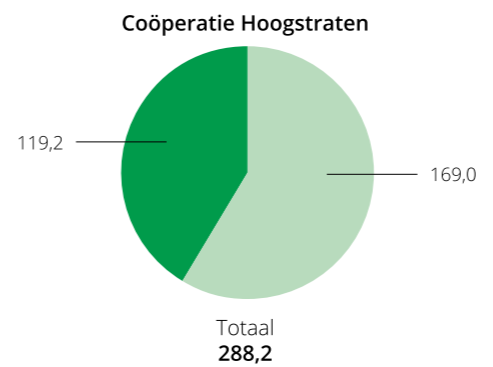
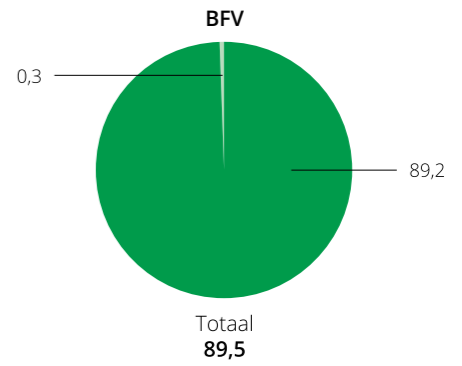
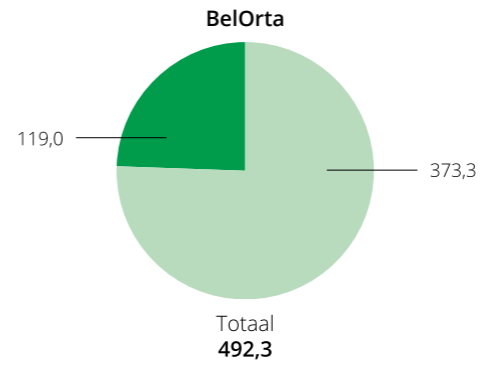
De telersvereniging voor industriegroenten Inagro realiseerde in 2022 een omzet van 102,5 miljoen euro, 5% minder dan in 2021.

Omzet (miljoen €) | VBT-producentenorganisaties per deelsector 2022

- Groenten
- Fruit

2021

49.954	95.990	7.168	185.704	60.401	48.562	212.937	55.903	224.699	38.154
ton	ton	ton	1.000 st	1.000 st	ton	ton	ton	ton	ton

3,883	0,433	2,307	0,295	0,390	1,195	0,563	0,856	0,872	1,230
€/kg	€/kg	€/kg	€/st	€/st	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg

193.972	41.563	16.536	54.783	23.556	58.032	119.884	47.853	195.937	46.929
x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000

Totaal top 10 producten € 799.045.872

Aanvoer

Prijs

Omzet

2022

48.899	116.006	6.754	167.511	56.773	52.098	186.195	52.665	214.136	37.794
ton	ton	ton	1.000 st	1.000 st	ton	ton	ton	ton	ton

3,577	0,305	2,328	0,448	0,432	1,248	0,605	0,473	0,942	1,124
€/kg	€/kg	€/kg	€/st	€/st	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg

174.912	35.382	15.723	75.045	24.526	65.019	112.648	24.911	201.783	42.480
x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000

Totaal top 10 producten € 772.427.643

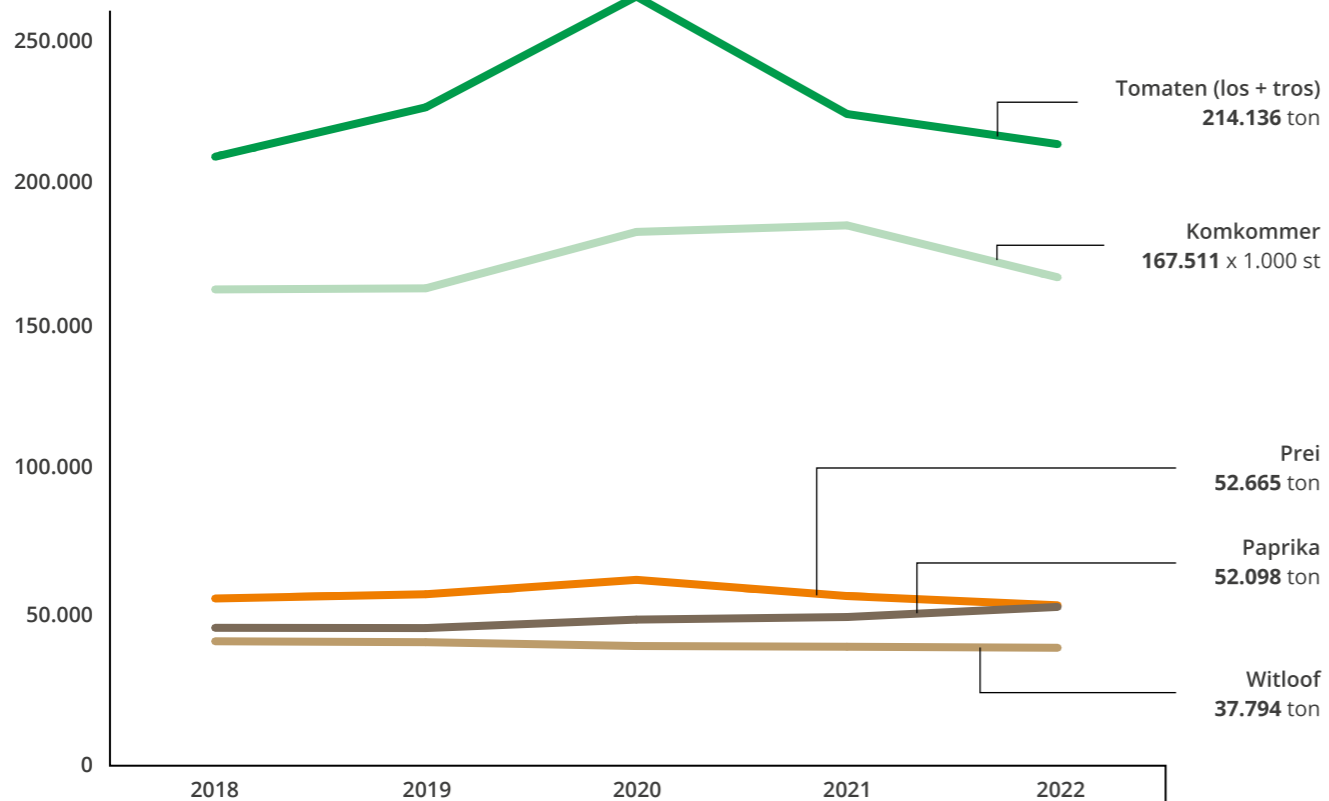
Aanvoer

Prijs

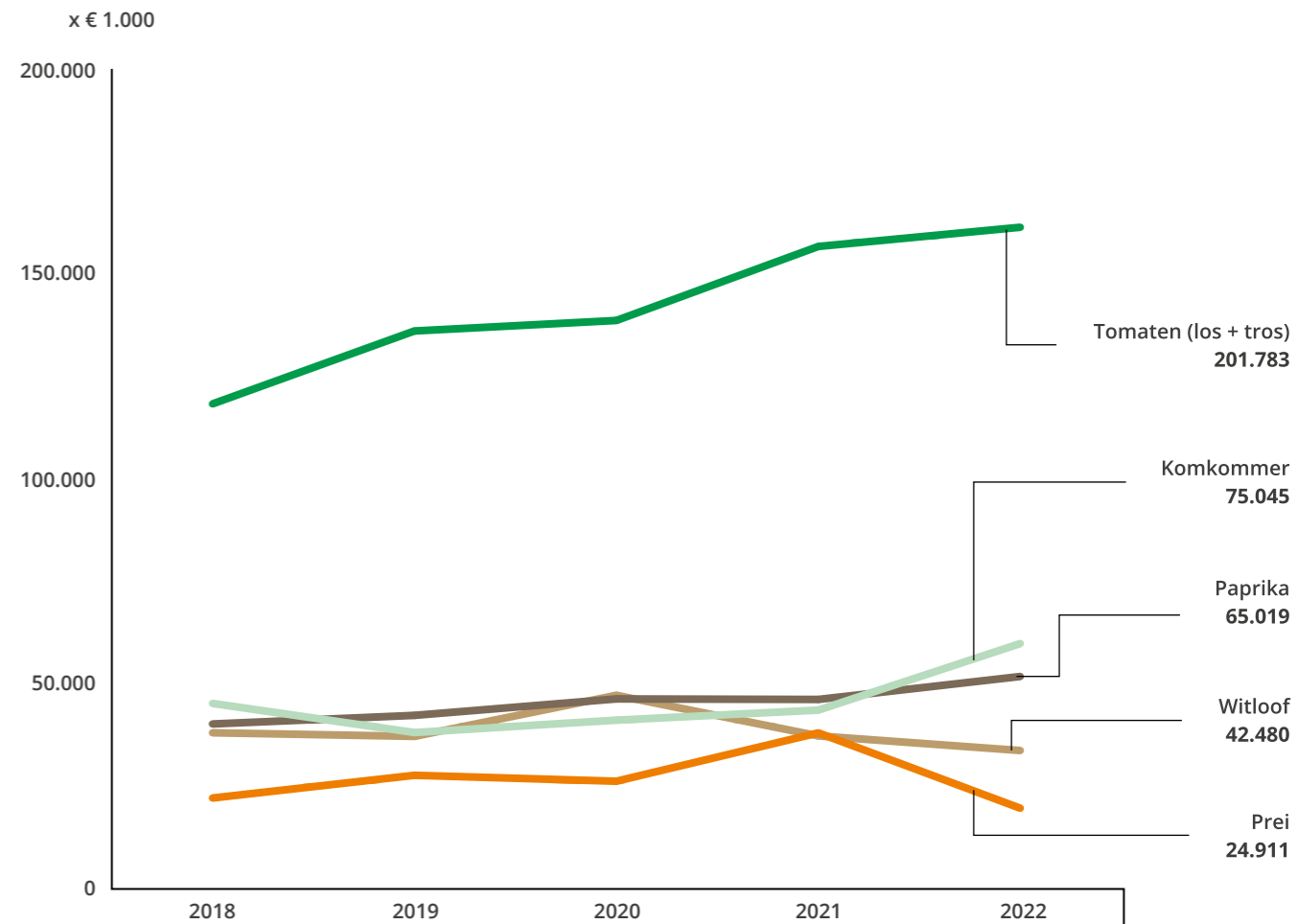
Omzet

Aanvoer, prijs en omzet | belangrijkste producten VBT-producentenorganisaties 2021-2022

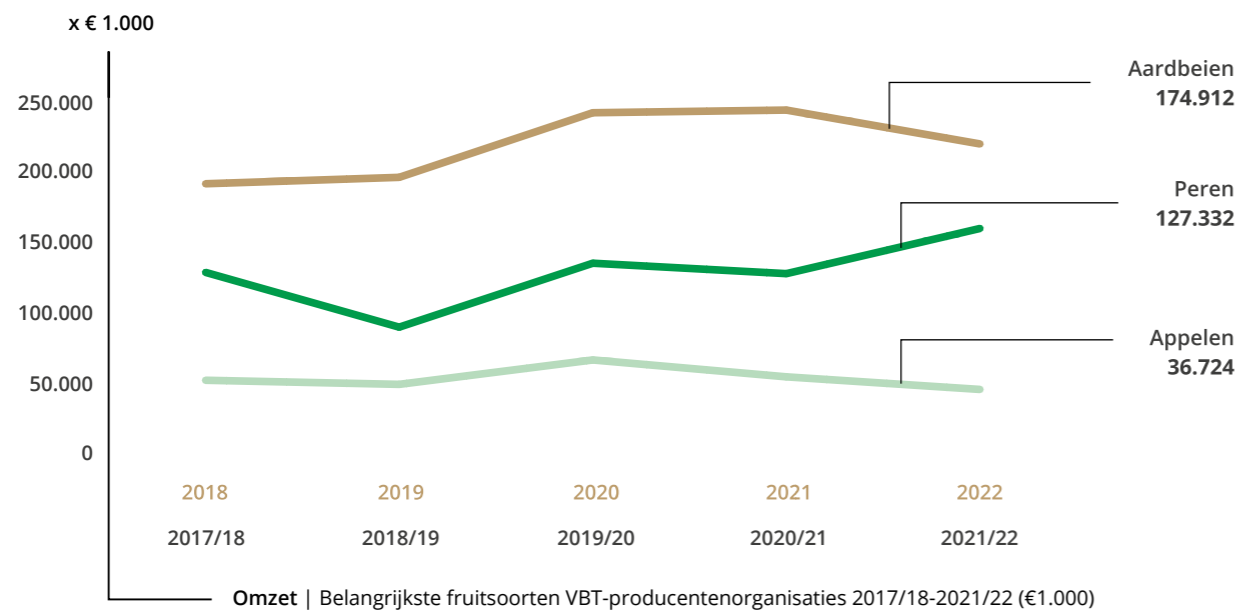
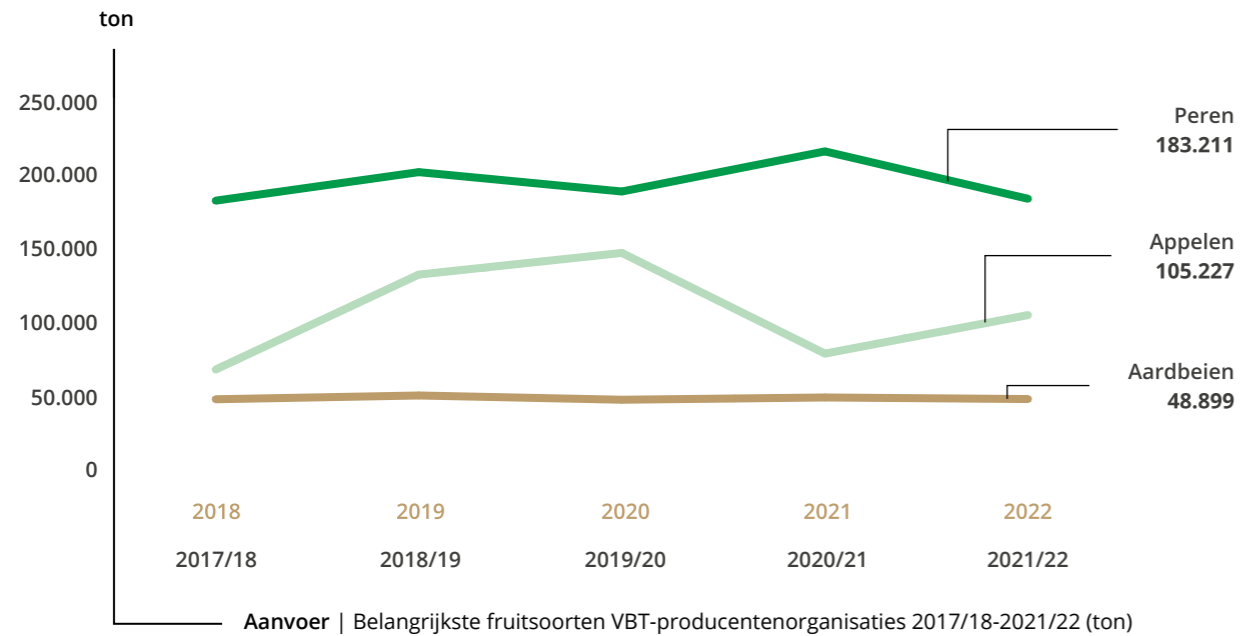

Aanvoer | Belangrijkste groentesoorten VBT-producentenorganisaties 2018-2022

Omzet | Belangrijkste groentesoorten VBT-producentenorganisaties 2018-2022 (€ 1.000)

“
**Hoog tijd voor een
 time out waarbij we
 de essentiële rol van
 land- en tuinbouw terug
 in ere herstellen, namelijk:
 de productie van gezonde,
 lekkere voeding op een
 duurzame manier.**”

Coöperatie is...

De producentencoöperaties staan bij het brede publiek gekend onder diverse termen met (tuinbouw)veilingen als de meest gebruikte. Toch staan ze voor veel meer dan het veilen van groenten en fruit alleen. De coöperatieve organisatie, structuur en werking wordt samengebracht in vijf kernbegrippen: samen, sterk, borg staan, impact en zorg. Op basis van een uitgebreid onderzoek konden we input geven aan onze leden om deze kernbegrippen te duiden in hun eigen communicatie en daarmee hun roots en DNA als producentencoöperaties te verduidelijken.

Begin 2021 kregen we van onze raad van bestuur de algemene opdracht om de aangesloten coöperaties gezamenlijk beter te profileren. Aangezien het belangrijk is dat boodschap, doelgroep en aanpak correct gedefinieerd en gezamenlijk gedragen worden, voerden we in eerste instantie een onderzoek uit bij onze leden. Wij stonden in voor de voorbereiding en opvolging van het onderzoek, dat extern werd uitgevoerd door B2Sense. Met de resultaten van het ledenonderzoek werkten we in 2022 verder aan de verwachte profilering en voerden we een bijkomend kwalitatief onderzoek bij consumenten. Samen met B2Sense werkten we een overzichtsdokument uit, inclusief tekst- en fotomateriaal. Dit document kunnen onze leden-producentencoöperaties gebruiken in hun eigen communicatie.

SAMEN

In het coöperatieve systeem is samen een authentieke basiswaarde. Een coöperatie is een groep van producenten die uit vrije wil samen willen werken om bepaalde voordelen te genereren – voor zichzelf en voor de markt, en om hetzelfde doel te bereiken – een kwalitatief product zo efficiënt mogelijk bij de consument brengen. De coöperatie laat de producenten toe om als evenwaardige partners binnen de groep gezamenlijk stappen te zetten op relevante domeinen. Binnen een coöperatie worden producenten geholpen, is er solidariteit en wordt kennis en know-how gedeeld. Niettemin kan iedereen eigen accenten leggen en op eigen tempo stappen zetten.

IMPACT

Door concrete doelstellingen en realisaties hebben de coöperaties een brede impact doorheen de hele voedingsketen. De coöperaties hebben een impact op de handel en de consumenten. Het zijn sterke partners, die kwaliteitsproducten leveren. De coöperaties hebben ook een impact op de tuinbouwsector. Ze zijn een stem van de producenten. Onderzoek en ontwikkeling leidt tot verbeteringen voor de gehele sector. Verder heeft de coöperatie een impact op de individuele producenten. Zij worden teelttechnisch en commercieel begeleid. De producenten hebben tevens een stem in de verdere ontwikkelingen van de coöperatie.

BORG STAAN

De producentencoöperaties staan borg voor het betrouwbaar en continu leveren van diverse voordelen, waar de markt naar op zoek is, en dit op grote schaal. De voordelen betreffen de producten – groenten en fruit, en omvatten kwaliteit, voedselveiligheid en beschikbaarheid. De voordelen betreffen tevens de logistieke performantie en de transparantie van het verkoopsysteem. Er wordt collectief gestreefd naar duurzame ontwikkeling, zowel ecologisch, economisch als sociaal. Tevens wordt voorzien in een kader voor onderzoek en ontwikkeling.

STERK

Door de samenwerking van de producenten, zijn de coöperaties sterke spelers met extra slagkracht op de markt. De coöperatie zorgt voor extra betrouwbaarheid doorheen de keten. Er wordt markt- en klantgericht gehandeld en ingespeeld op de hoge verwachtingen en eisen van de markt. De logistiek is snel en efficiënt. Gezamenlijk worden binnen de coöperatie voorbereidingen genomen op de toekomst. De schaalgrootte wordt gebruikt voor projecten uit te werken die moeilijker tot niet op te starten zijn door individuele producenten.

ZORG

De coöperatie is zorgzaam voor het collectief van de producenten-coöperanten. Economisch en commercieel zorgt de coöperatie voor een professionalisering van het producentencollectief. Tevens draagt de coöperatie zorg voor de markt. Op menselijk vlak zorgt de coöperatie voor sociaal welzijn, een vorm van betrokkenheid en een ontzorging van de producenten en hun teelten.

Binnen en buiten de sector willen wij het coöperatieve gedachtegoed meer onder de aandacht brengen, want we zijn ervan overtuigd dat samenwerking onze sterkte is. Samen is onze draagkracht groter, samen kunnen we meer aan. Coöperaties zijn niet voorbijgestreefd. Integendeel: in allerlei sectoren blijven coöperatieve initiatieven ontstaan. Samen gaan we terug naar onze roots. Met onze organisatie en afzetstructuur als voorbeeld. Laten we samen trots zijn.

Polycrisis bedreigt Europese land- en tuinbouw

Crisissen zijn niet vreemd voor de land- en tuinbouwsector. Als we terugkijken op het voorbije decennium dan zien we regelmatig crisissen opduiken die de tuinbouwsector ernstig verstoorden. Denk maar aan de EHEC- of E. Coli-crisis in 2011 waarbij een onduidelijke besmetting van groenten de volledige markt voor groenten en fruit deed kapseizen. In 2014 hield het plotse importverbod van Rusland ons allen in de ban en zagen we een lucratieve afzetmarkt volledig in rook opgaan. De gevolgen hiervan dragen we nu nog altijd onder de vorm van verstoorde handelsstromen in de volledige EU. Ook de Brexit in 2016 zorgde voor heel wat extra kosten en vooral kopzorgen binnen de Europese Unie. Na zes jaar stellen we vast dat de Brexit enkel zorgde voor een feitelijke verarming van de Britten en bijkomende administratieve overlast voor de EU-exportactiviteiten.

Europa's plan om (overhaast) uit te groeien tot het meest duurzame, energieneutrale en milieuvriendelijke continent ter wereld liet 2018 dan weer op zijn grondvesten daveren. Een compleet legitieme en zelfs perfect verdedigbare ambitie, alleen was er geen plan van aanpak om de doelstellingen te realiseren. De historische uitgangspunten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) werden vervangen door ambities zoals een daling van 50% van het gebruik van de meeste schadelijke pesticiden en de groei

van het areaal bio-landbouw. Het probleem in het nieuwe beleid van de EU is dat men er niet in slaagt uit te leggen wat de concrete impact van deze transitie zal zijn op de sector. Bovendien blijft men het antwoord schuldig op de vraag hoe dat op een eerlijke, betaalbare en rechtvaardige manier gerealiseerd zal worden.

In 2020 hadden we mogelijk de zwaarste maatschappelijke crisis ooit: de coronapandemie. Alhoewel de meest acute gevolgen van deze gezondheids crisis achter de rug zijn, blijven de gevolgen wereldwijd erg voelbaar in de handelskanalen. De Europese koepel voor groenten en fruit, Freshfel, berekende de gevolgen van deze crisis op 500 miljoen euro.

Bovenop alle voorgaande crisissen werden we in 2022 ook geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne. Die zorgde, naast ondraagbaar menselijk leed, ook voor een enorme stijging van de grondstofprijzen (waaronder +100% energie, +80% meststoffen, +30% gewasbeschermingsmiddelen, +40% verpakking). Door de verstoring van de wereldhandel nam de druk op de Europese markt enorm toe en stuikten de prijzen, van bijvoorbeeld appels, compleet in elkaar.

De combinatie van aanhoudende gevolgen uit eerdere crisissen met de huidige crisis in Oekraïne creëert een grote onzekerheid over de toekomst van onze sector. Die komt bovendien ook nog eens sterk onder druk te staan door bijkomende politieke uitdagingen, op zowel EU- (Farm to Fork) als Vlaams- (MAP7, PAS) niveau. Hoog tijd voor een time out waarbij we de essentiële rol van land- en tuinbouw terug in ere herstellen, namelijk: de productie van gezonde, lekkere voeding op een duurzame manier.

“

HET PROBLEEM IN HET NIEUWE BELEID VAN DE EU IS DAT MEN ER NIET IN SLAAGT UIT TE LEGGEN WAT DE CONCRETE IMPACT VAN DEZE TRANSITIE ZAL ZIJN OP DE SECTOR.

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en GMO

Producentenorganisaties staan model voor de verdere ontwikkeling van het GLB

Sinds 1996 kennen wij in de sector groenten en fruit het systeem van de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO). De doelstelling van de GMO is om door de concentratie van het aanbod de positie van de boer in de voedselketen te versterken. Daarnaast levert het samenwerken in producentenorganisaties voor de producenten ook extra ondersteuning op. De EU maakte eind 2021 van dit GMO-systeem het model voor de andere landbouwsectoren, omdat in het verleden duidelijk gebleken is dat het GMO-model wel degelijk bijdraagt aan de veerkracht van de producenten. Om dit te realiseren stelt de EU jaarlijks 830 miljoen euro ter beschikking en kiest men ervoor om dit budget niet te laten krimpen zoals men dat voor het algemene GLB wel gedaan heeft. Producentenorganisaties en hun leden zullen dus tot 2027 kunnen rekenen op de blijvende steun van de EU om hun ambities en die van hun telers waar te maken.

Groenten en fruit staan model voor de toekomst van het Europese landbouwbeleid

Eind november 2021 gaf het Europese parlement groen licht voor het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). Het oorspronkelijk doel van het GLB bestond uit vijf belangrijke pijlers:

- Productiestijging in de land- en tuinbouw
- Creatie van een faire levensstandaard voor de land- en tuinbouwers
- Stabilisatie van de markten
- Een gegarandeerde voedselvoorziening
- Verzekeren de consumenten van redelijke voedselprijzen.

Deze pijlers blijven ook de basis voor het nieuwe GLB dat vastgelegd is en loopt van 1 januari 2023 tot eind 2027. Om deze algemene doelstellingen in te vullen kreeg elke lidstaat de opdracht om een Nationale Strategie op te stellen waarin beschreven wordt op welke manier men tegemoet wil komen aan de EU-doelstelling. België mag omwille van onze staatsstructuur als enige land in de EU twee regionale plannen indienen. Het Vlaamse plan werd in 2022 ingediend en na een aantal EU-opmerkingen ook goedgekeurd. Onze leden grepen onmiddellijk de gelegenheid aan om in samenspraak met de Vlaamse administratie te onderzoeken op welke manier nieuwe Operationele Programma's opgemaakt konden worden om aan de nieuwe vereisten en voorwaarden te beantwoorden. Een race tegen de tijd, maar we slaagden erin om de nieuwe programma's voor alle producentenorganisaties tijdig in te dienen waardoor die definitief van start gaan op 1 januari 2023.

Nieuwe accenten op milieu en klimaat

De nieuwe EU-programma's omvatten nieuwe accenten. Zo zal er in de nieuwe periode meer aandacht zijn voor klimaat- en milieuaspecten. Met de Europese Green Deal en de Farm to Fork-strategie wil de EU grote stappen zetten naar meer duurzaamheid en de strijd tegen klimaatopwarming. Europa wil op deze vlakken toonaangevend worden in de wereld en de invulling van het GLB zal met deze ambitie moeten rekening houden. Voor producentenorganisaties betekent dit concreet dat er bij de invulling van de Operationele Programma's 15% zal moeten voorzien worden voor milieu- en klimaatmaatregelen.

Green Deal en Farm to Fork

De EU werkt gestaag verder aan de uitbouw van de Green Deal-strategie en de daarin passende aanpak van de landbouw – Farm to Fork. In 2022 was het op dit vlak zeer druk.

Zo werd de bespreking van de nieuwe richtlijn inzake het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verder gezet. Wij hebben samen met onze Europese collega's in Copa-Cogeca deze discussie van zeer nabij gevolgd en zijn erin geslaagd om de politiek ervan te overtuigen dat de voorgestelde aanpak niet haalbaar is. Dit resulteerde in de vraag van het Europese parlement en de Europese raad naar een bijkomende studie van de gevolgen van dergelijke nieuwe richtlijn.

Een andere politieke uitdaging lag op het terrein van de verpakkingen en de beperking van het gebruik van plastic. Op dat vlak zijn de diverse lidstaten bezig met de omzetting van de EU-richtlijn. Dit leidt op het terrein tot zeer veel verwarring. Elk land komt aanzetten met specifieke maatregelen die telkens afwijken van de algemene richtlijn, waardoor het functioneren van de eengemaakte markt onder druk komt te staan. In België werden ook de eerste stappen gezet om deze EU-wetgeving in Belgische wetten om te zetten.

Witloofbiënnale 2022, een bijzonder gesmaakt event

Witloof is één van de topproducten van de Belgische tuinbouw. Om de twee jaar is er hét witloofevent bij uitstek: de Witloofbiënnale. Dit jaar organiseerden wij het evenement, na enkele jaren uitstel omwille van de bekende coronaperikelen. De 25ste editie van de witloofbiënnale in 2022 was er eentje voor in de boeken.

Allereerst was het een druk bijgewoonde editie. Een te kleine zaal voor het verwachte aantal deelnemers? Dat was lang geleden. We verwelkomden meer dan 160 deelnemers uit meer dan zeven verschillende landen. Voor ons het bewijs dat dergelijke events helemaal niet voorbijgestreefd zijn. Integendeel. Mensen hebben nood aan kennis en informatie, maar - zo bleek uit de interacties van de deelnemers - ze hebben nog veel meer nood aan het ontmoeten van collega's uit diverse landen. Dat merkte je bij zowel de telers als bij onderzoekers, wetenschappers, vertegenwoordigers, marketeers en aan het aantal toeleverende bedrijven. De locatie van de biënnale maakte deze editie extra speciaal: het cultuur- en beleefcentrum De Krop in Kampenhout. Een logische keuze, aangezien het de thuisbasis is voor het witloofmuseum. De gemeente Kampenhout renoveerde het centrum in samenwerking met de Provincie Vlaams-Brabant, en met financiële

steun van BelOrta. Resultaat: een prachtig complex met alle moderne voorzieningen waardoor de biënnale ook technisch vlot kon verlopen. Daarenboven staat deze locatie ook symbool voor de brug tussen het verleden, met het museum, het heden en de toekomst van de witloofteelt.

Witloof is in de EU een eerder kleine sector maar daarom niet minder dynamisch. De witloofsector zit vooral gebald in vier lidstaten. Nederland is koploper met een economische waarde van bijna 29 miljoen euro in 2021. België en Frankrijk zijn ook belangrijke landen, met een handelswaarde van respectievelijk 18 miljoen euro en 8 miljoen euro. Duitsland is een vierde producent, maar de handelswaarde is slechts 1 miljoen euro. Na jaren van dalende producties stellen we vast dat deze zich nu min of meer stabiliseren. Een trend die in België en Nederland wel geldt, is het dalend aantal telers. In 2021 waren er 200 witlooftelers in België en 55 in Nederland. Tien jaar geleden waren dat er nog 318 in België en 100 in Nederland. In de export naar derde landen zijn vooral Nederland en België actief. Het witloof is hoofdzakelijk bestemd voor Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika. Witloofexport kent een dalende trend. België exporteert minder en minder, terwijl de export vanuit Nederland licht stijgt.

Inhoudelijk werd tijdens het congres aandacht besteed aan verschillende thema's, zowel in presentaties als in het panelgesprek. Vertegenwoordigers van de onderzoeksinstituten gaven in diverse, zeer gesmaakte presentaties inzicht in hun onderzoeksactiviteiten. De huidige polycrisis was natuurlijk het gespreksonderwerp bij uitstek in deze onzekere tijden. Waarbij het voornamelijk ging over de sterk stijgende productiekosten (elektriciteit, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen...) enerzijds en de moeilijkheid om een eerlijke prijs te krijgen voor ons product anderzijds. Ook werd er veel aandacht besteed aan de mogelijkheden voor de afzet van witloof en het aantrekken van consumenten met een bijzondere focus op jongeren.

De Gesellen van het Witloof van Kampenhout sloten de biënnale af. Zij mochten na de geslaagde editie van 2022 de vlag overdragen aan de Duitse collega's die de witloofbiënnale in 2024 zullen organiseren.

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136 – B-3000 Leuven
www.vbt.eu – info@vbt.eu – T +32 (0)16 20 00 80